

Jaarplan en begroting 2009

Nederlandse Diabetes Federatie

Amersfoort, 20 november 2008 (goedgekeurd door Algemene Ledenvergadering)

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Structurele werkzaamheden 2009	5
2.1 Beleid	
2.1.1 Preventie	6
2.1.2 Zorg	6
2.1.3 Kennis	6
2.2 Organisatie	9
2.2.1 Bureau	9
2.2.2 Communicatie	9
2.3 (Inter)nationale samenwerking	10
2.3.1 Preventie	10
2.3.2 Zorg	11
2.3.3 Kennis	11
3. Projecten	
3.1 Nationaal Actieprogramma Diabetes	12
3.2 Lopende projecten	12
3.2.1 Preventie	12
3.2.2 Zorg	13
3.2.3 Kennis	13
3.3 Nieuwe projecten in 2009	13
3.3.1 Preventie	13
3.3.2 Zorg	14
3.3.3 Kennis	14
4. NDF Begroting 2009	15
4.1. Meerjarenbegroting 2008-2010	15
4.2. Begroting 2009	15
4.3. Toelichting op de begroting	15
4.4. Projecten 2009-2012	16

1. Inleiding

Introductie

Dit jaarplan van de Nederlandse Diabetes Federatie (NDF) inclusief bijbehorende begroting voor het jaar 2009 is vastgesteld door het NDF bestuur op 7 oktober 2008 en wordt nu ter goedkeuring voorgelegd aan de Algemene Ledenvergadering van de NDF op 20 november 2008.

Bij de omschrijving van werkzaamheden wordt, conform het NDF Beleidsplan 2006 – 2010 'Gezonde kijk op diabetes; preventie, zorg en kennis samen in beleid', steeds onderscheid gemaakt tussen de doelstellingen, gekoppeld aan de beleidsgebieden **preventie, zorg en kennis** en de doelstellingen die betrekking hebben op **de NDF als organisatie**. De activiteiten zijn ook in 2009 weer te onderscheiden in structurele werkzaamheden en projectgebonden activiteiten. Alle genoemde activiteiten dragen (in)direct bij aan de realisatie van die NDF **missie**: *'Het bevorderen van effectief beleid om diabetes te voorkomen, om optimale zorg voor alle mensen met diabetes te realiseren, en om kennis en inzicht op deze beleidsgebieden integraal beschikbaar en toepasbaar te maken'*.

Een energiek jaar 2009

Het jaar 2009 wordt een energiek jaar, vol van activiteiten en ontwikkelingen die de belangrijke toegevoegde waarde van een gezamenlijke aanpak door het diabetesveld aantoont. Dat geldt voor alle drie de gebieden uit het NDF Beleidsplan: preventie, zorg en kennis. De realisatie van de doelen uit dat strategisch plan begint steeds meer vorm te krijgen en de eerste schreden voor het formuleren van een nieuw meerjarenplan zullen worden gezet. In de succesvolle campagne 'Kijk op Diabetes' komt de nadruk steeds meer te liggen op bestendiging en inbedding van de ontwikkelde diabetes preventie activiteiten en de vier vaste adviescommissies van de NDF zijn inmiddels alle 'goed op stoom'. Vooral bij het werk van deze commissies is sprake van intensieve en actieve betrokkenheid bij het werk van alle NDF lidorganisaties.

Een belangrijke stap in de verbetering van preventie bij en zorg voor de mens met (een verhoogd risico op) diabetes kan worden gezet met het Nationaal Actieprogramma Diabetes 2009-2013. Hierbij heeft de Nederlandse Diabetes Federatie (NDF) een voorbeeldfunctie voor andere chronische ziekten in Nederland. De uitdaging is deze voorsprong optimaal te benutten.

Structurele werkzaamheden (hoofdstuk 2).

De NDF voert structurele activiteiten uit, gericht op gezamenlijke doelen van de leden. De daarmee gemoeide kosten (met name personeel) worden bekostigd uit contributies van de leden. Om alle voornemens tot uitvoering te brengen is de minimale omvang van de structurele formatie bepaald. De basisformatie bestaat uit 4 FTE. Deze worden ingevuld door de directeur (0,4 fte), medewerker PR en communicatie (0,6 fte), beleidsmedewerkers (2,4 fte) en de directiesecretaresse (0,6 fte).

Projectgebonden activiteiten (hoofdstuk 3)

Deze activiteiten zijn onderverdeeld in preventie, zorg en kennis, waarbij een splitsing is gemaakt tussen lopende projecten uit voorgaande jaren en nieuwe projecten die in 2009 zullen starten. Elk van de **projecten** heeft een eigen planning en budget. De personele lasten voor projecten worden meegenomen in de begrotingen voor deze projecten en vallen niet onder de structurele kosten.

Begroting (hoofdstuk 4)

Het jaarplan wordt afgesloten met de financiële onderbouwing van de gepresenteerde plannen voor 2009. De realisatie ervan is mede afhankelijk van nog te verwerven financiering. Voor de financiering van een deel van de structurele activiteiten zullen we opnieuw een beroep doen op de stichting Chimaera Steunfonds NDF. Projectgebonden activiteiten worden bekostigd via subsidies, sponsoring (via het steunfonds) of reguliere zorgfinanciering.

2. Structurele werkzaamheden 2009

In dit hoofdstuk worden de activiteiten beschreven die behoren bij de basistaken van de NDF. Deze activiteiten worden gefinancierd uit bijdragen van de NDF leden. Het NDF bestuur laat zich bijstaan door vier vaste adviescommissie te weten:

- de adviescommissie Standaard en Richtlijnen;
- de adviescommissie Educatie en Voorlichting;
- de adviescommissie Opinie en Kennis;
- de adviescommissie ICT.

De vier adviescommissies hebben een werkplan voor 2009. Deze werkplannen maken onderdeel uit van dit jaarplan. Het huidige meerjarenplan van de NDF heeft een looptijd van 2006-2010. Rond de zomer van 2009 zijn de eerste voorbereidingen gepland om het nieuwe beleidsplan voor te bereiden.

Op de gebieden preventie, zorg en kennis zijn een aantal belangrijke ontwikkelingen te benoemen, waarop de NDF in 2009 actief zal inspelen, zoals:

- op het gebied van de groei van het aantal diabeteszorggroepen. In 2009 zal de NDF haar communicatie naar deze zorggroepen op structurele wijze gaan vormgeven. Onderwerpen die nu actueel zijn en worden gecommuniceerd betreffen de richtlijnen en implementatie van zorgstandaarden.
- op het niveau van landelijke beleidsvorming. De NDF is door het ministerie van VWS aangewezen als voorloper in de ontwikkeling van goede zorg en preventie van chronisch ziekten. Voor de federatie betekent dit een extra taak om kennis te delen en samenhang in de aanpak met andere chronische ziekten te bevorderen.
- het formuleren van een NDF visie over belangrijke kwesties en nieuwe ontwikkelingen. In 2009 zullen deze standpuntbepalingen wederom veel aandacht krijgen, zoals over (nieuwe) genees- en hulpmiddelen.
- een lang gekoesterde wens is dat het Diabetes Expert Netwerk actief gaat functioneren. Vanaf 2009 zal dit Netwerk worden ingesteld en geraadpleegd op reguliere basis.

In de beschrijving van de activiteiten in 2009 wordt onderscheid gemaakt tussen inhoudelijke activiteiten voor het NDF beleid (2.1), de NDF als organisatie (2.2) en in (inter)nationale samenwerking (2.3). Op basis van additionele projectsubsidies voert de NDF tevens projecten uit op het terrein van preventie, zorg en kennis. Deze worden beschreven in hoofdstuk 3.

2.1 *Beleid*

2.1.1 *Preventie*

- Afstemming met partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van een structureel preventieaanbod en bijdragen aan de ontwikkeling van verdere samenhang tussen preventie en zorg.

2.1.2 Zorg

- Diabetes zorggroepen.
Informeren van diabeteszorggroepen over relevante ontwikkelingen en raadpleging van deze groepen over thema's waarvoor informatie van de achterban wenselijk is. De werkwijze wordt vastgesteld in overleg met de LVG, die in 2008 de diabetes zorggroepen in kaart bracht en als brancheorganisatie fungeert.
- Begin 2009 vindt een expertmeeting plaats om de mogelijkheden voor andere werkwijzen te verkennen bij de toelating van nieuwe genees- en hulpmiddelen. De NDF zal in 2009 eventuele actiepunten die hieruit voortkomen ter hand nemen.
- Formuleren van de NDF zorgvisie.
In samenspraak met de NDF Commissies wordt in de eerste helft van 2009 een overkoepelende visie op goede diabeteszorg en kwaliteit geformuleerd en voorgelegd aan het bestuur.

2.1.3 Kennis

Standaarden en richtlijnen.

- Nieuwe inzichten en (multidisciplinair gedragen) richtlijnen met betrekking tot selectieve, geïndiceerde en zorggerichte preventie beoordelen op relevantie voor de NDF zorgstandaard en desgewenst hierin integreren.
- Beoordeling richtlijnen en adviezen standaarden diabetes en diabetesgerelateerde onderwerpen.
- Ontwerpen set van criteria voor transparantie van de NDF beoordeling van diabetesrichtlijnen: een NDF keurmerk (eventueel in samenwerking met Centrum Gezond Leven van RIVM?).
- Inventarisatie van richtlijnen in ontwikkeling, inventarisatie van richtlijnen die geactualiseerd worden, inventarisatie van richtlijnen die actualisatie behoeven en de betrokken partijen hiertoe aanzetten.
- Faciliteren richtlijnenontwikkeling lacunes (bijv. ouderen), in kaart brengen van de samenhang van richtlijnen onderling en richtlijnen en de Zorgstandaard.
- Nieuwe ontwikkelingen en bevindingen in kaart brengen die het evalueren en aanpassen of geheel vernieuwen van bestaande richtlijnen, standaarden en/of protocollen noodzakelijk maken.
- Aandacht voor aanbod en inkoop van op de NDF Zorgstandaard en haar addenda gebaseerde geïntegreerde diabeteszorg (o.a. door verstevigen contacten met zorgverzekeraars en betrekken zorgverzekeraars bij de ontwikkelingsfase van addenda).

Opinie en Kennis

- Formuleren van (al dan niet voorlopige) standpunten of een reactie van de federatie ten aanzien van in- of expliciete vragen en kwesties die van buiten worden aangedragen (door bijvoorbeeld de politiek, (semi) overheids- en andere maatschappelijke instanties,

media, industrie, verzekeraars) voor zover zij betrekking hebben op vakinhoudelijke kwesties.

- Formuleren van voorstellen over het ontsluiten en toepasbaar maken van kennis over diabetes en de zorgverlening aan mensen met diabetes, alsmede de voorwaarden om deze te realiseren.
- Inhoudelijke ondersteuning bij opzet, ontwikkeling, functioneren en evaluatie van Diabetes Expert Netwerk. Dit netwerk functioneert onder de Commissie Opinie en Kennis en bestaat uit een breed samengestelde groep deskundigen. Het netwerk vervult tevens de rol van klankbordgroep voor het Nationaal Actieprogramma Diabetes.
- Initiatie, facilitering, ontwikkeling van diabetesgerelateerde adviezen zoals beroepskeuze, rijbewijzen, arbeid en verzekeringskwesties.

Educatie en voorlichting

- Vaststellen van een zelfmanagement educatiemodel waaraan educatoren hun activiteiten (proces en inhoud) kunnen toetsen.
- Ontwikkelen van kwaliteitstermen c.q. eindtermen van diabeteseducatie.
- Formulering van eindtermen voor scholing van educatoren.
- Uitvoering van (enkele) concrete activiteiten voortkomend uit het projectplan dat 1 december 2008 wordt voorgelegd aan de Stuurgroep NAD. Dit behelst de organisatie van een werkconferentie met diverse partijen als opleiders van educatie, accreditatieverlenende organisaties, aanbieders van succesvolle interventies. Resultaat is een educatiematrix en een in beweging gebracht proces tot de vorming van een nationaal diabetes educatieplatform, Na afloop van het project zal een voorstel tot implementatie en vervolg worden opgesteld.
- Advisering andere NDF-commissies over educatie en voorlichting.

ICT en e-diabetes.

- Aandacht voor faciliterende rol ICT bij adequate inrichting diabeteszorg.
- Advisering andere NDF-commissies over ICT-zaken.
- Deelname aan Programma Adviescommissie e-Diabetes Programma.
- Advies ten behoeve van implementatietraject e-Diabetes.
- Concrete activiteiten voortvloeiend uit het implementatietraject e-Diabetes.
- Deelname aan ontwikkeling autorisatierichtlijn e-Diabetes.
- Afstemming zorginhoudelijke en technische standaarden e-Diabetes.

Professionalisering (uitvoering is budgetafhankelijk).

- Iedere beroepsgroep neemt eigen verantwoordelijkheid voor haar professionalisering. Voor overstijgende zaken, samenhang en afstemming is een inhoudelijke rol bij de leden van de NDF weggelegd.
- Aandacht voor minimale set van parameters ten behoeve van centrale datafaciliteit.

- Activiteiten voortvloeiend uit mogelijke gemeenschappelijke ontwikkeling van een 'overkoepelende zorgstandaard' (besluiten hierover te verwachten in najaar 2008/ mogelijk kunnen deze activiteiten in een nieuw project worden uitgezet).

2.2 Organisatie

2.2.1 Bureau

- Ondersteunen functioneren van bestuur (5 vergaderingen per jaar) en Algemene Ledenvergadering (2 vergaderingen per jaar).
- Eventueel aanpassen van de werkwijze van de ALV op basis van de evaluatie in het najaar van 2008.
- Ambtelijk secretariaat; afhandeling inkomende en uitgaande correspondentie etc.
- Deelname en voorbereiding voorzittersoverleg vaste adviescommissies (2x per jaar).
- Functioneren van bestuur Stichting Chimaera (2x per jaar sponosorberaad).
- Contacten met leden, buitengewone leden en bedrijfsleden.
- (Intensiveren) samenwerking met Diabetes Fonds en Diabetesvereniging Nederland rondom bijv. diabetes portal, gezamenlijke huisstijl en PR.
- Opzet van een organisatieplan NDF bureau met functionele taken en verantwoordelijkheden. Dit is in 2008 voorbereid en wordt in 2009 geëffectueerd.
- Opzetten van een systeem van competentie management voor NDF medewerkers.

2.2.2 Communicatie

De NDF ziet communicatie als essentieel om haar missie te realiseren. Nieuwe ontwikkelingen zoals (verhuizing naar) een gezamenlijk Huis voor de Gezondheid en de start van het Nationaal Actieprogramma Diabetes versterken de noodzaak om deze functie binnen de organisatie te professionaliseren. Daarom is in 2008 besloten te investeren in de communicatie. De formatie is uitgebreid. Het team Communicatie functioneert als organisatorische eenheid - stafdienst - binnen de federatie. In 2009 richt het team Communicatie zich op de volgende doelen:

- Communicatiebeleid & -activiteiten.
Onderhouden, versterken en benutten van sterk profiel van NDF als autoriteit en koploper in diabetesveld.
- Interne communicatie.
Bijdragen aan een organisatie die medewerkers stimuleert zich te identificeren met de organisatie door hen in staat stellen te linken naar collega's, kennis en deskundigheid, projecten en activiteiten, ontwikkelingen, besluitvorming, etc.
- Mediacontacten.
Ontwikkeling van een meer (pro)actief mediabeleid ter ondersteuning en versterking van NDF profiel en realisatie ambities.
- Ondersteuning en faciliteren bij NDF-projecten (zie ook hoofdstuk 3).
 - Werelddiabetesdag 2009
 - NDF conferentie. In 2009 met het thema Depressie (zie projecten in verband met benodigde additionele financiering in hoofdstuk 3)
 - Distributie NDF-zorgstandaard
 - Ondersteuning bij gesubsidieerde projecten (NAD, Kijk op diabetes, Advies op maat).

2.3 (Inter)nationale samenwerking: Bijdragen van NDF aan projecten derden

2.3.1. Preventie

- Project 'Lekker Lang Leven'.
In 2008 is afstemming gezocht met het Lekker Lang Leven project van de Hartstichting, Nierstichting en het Diabetes Fonds. In 2009 wordt ingezet op intensieve samenwerking met dit project vanuit de leefstijlcampagne Kijk op Diabetes.
- Partnerschap Overgewicht Nederland (PON).
Het PON, een initiatief van het ministerie van VWS, heeft als doel zorgaanbieders, patiëntenorganisaties, zorgverzekeraars en overheid te ondersteunen bij het verbeteren van de zorg voor mensen met obesitas. De overeenkomsten met de activiteiten voor professionals en de 'Routeplanner Diabetespreventie' zijn groot. Daarom wordt in 2009 samenwerking met het PON gecontinueerd.
- Europees project IMAGE.
Development and Implementation of a European Guideline and Training Standards for Diabetes Prevention (IMAGE). In 2008 is aansluiting gezocht bij het Image project door in werkgroepen te participeren. Ook in 2009 zal de NDF participeren.
- BeweegKuur voor mensen met verhoogd risico op diabetes type 2.
In dit meerjarenproject (2008-2012) wordt een interventie ontwikkeld om via de eerstelijnszorg mensen met een verhoogd risico op diabetes type 2 in beweging te krijgen en te houden. Het ministerie van VWS subsidieert het onderzoek met als doel de Beweegkuur, bij bewezen effectiviteit, op te nemen in de basisverzekering (vanaf 2013). De NDF participeert in het projectteam en in de werkgroep deskundigheidsbevordering.
- Centrum Gezond Leven.
Deze organisatie maakt deel uit van het RIVM en is gericht op het certificeren en toegankelijk maken van interventies op lokaal niveau. Het NDF participeert in de werkgroep (digitaal) loket voor professionals en gemeenten.
- Platform Vitale Vaten.
Het Platform Vitale Vaten bundelt patiënten- en beroepsorganisaties rondom het thema vasculair risicomanagement en functioneert onder auspiciën van de Nederlandse Hartstichting. De NDF is adviserend lid van het Platform en wordt hiervoor vertegenwoordigd door de heer prof.dr.Y. Smulders (Vrije Universiteit Amsterdam). De NDF brengt haar deskundigheid in omtrent de ontwikkeling van een Zorgstandaard Vasculair Risicomanagement, indicatoren voor vasculair risicomanagement en de implementatie van de standaard in de praktijk.

2.3.2. Zorg

- Adviezen en bijdragen (College voor Zorgverzekeringen, CQ index diabetes, VWS, Nictiz e-diabetesprogramma etc)

2.3.3. Kennis

- ZonMw.
Structureel overleg en samenwerking bij de afstemming van diabetesprojecten (lopende en afgesloten onderzoeken) over de betekenis ervan voor NDF en het Nationaal Actieprogramma Diabetes.
- RIVM.
Structureel overleg ten behoeve van onderzoeksbehoeften.
Inhoudelijke advisering bij rapportages over diabetes en chronische ziekten.

3. Projecten

3.1. *Het Nationaal Actieprogramma Diabetes*

Het Nationaal Actieprogramma Diabetes (NAD) heeft als doel een structurele verbetering aan te brengen in de preventie en zorg van mensen met diabetes. Het programma brengt daarbij samenhang aan tussen projecten en onderneemt actie om zijn doel te bereiken.

Het NAD ondersteunt het realiseren van de ambities over diabetes uit de Preventienota 2006 van het Ministerie van VWS. Het ministerie beoogt een reductie van de groei van het aantal mensen met diabetes en het voorkomen of uitstellen van complicaties.

In november 2008 is het programmavoorstel NAD aangeboden aan de minister. Vooruitlopend op dit programma zijn in 2008 projecten voorbereid door NDF en haar leden. Niet alle projecten ten dienste van het NAD vallen onder de verantwoordelijkheid van de NDF omdat ook andere financiers en organisaties projecten zullen uitvoeren die passen bij de doelen van het NAD. Projecten die passen in het NAD zullen wel in samenhang en overkoepelend worden bewaakt door de NDF. Ontbrekende activiteiten om de doelen van het NAD te bereiken zullen in de periode 2009-2013 worden gestimuleerd. Projecten vanuit de NDF worden waar mogelijk ondergebracht in het NDF-team Preventie en Voorlichting of het team Beleid en Bestuur. Wat betreft de activiteiten omtrent het NAD in 2009 is het beschikbare budget en daarmee de te realiseren activiteiten door de NDF nog onzeker. Het NAD heeft een looptijd van vier jaar (2009-2013). Het NAD wordt onder verantwoordelijkheid van een Stuurgroep uitgevoerd met mandaat van het NDF bestuur. Er vindt twee keer per jaar terugkoppeling plaats naar het bestuur. Voor de dagelijkse uitvoering is een projectgroep ingesteld.

- **Activiteiten 2009**

- organiseren van bijeenkomsten voor projectleiders en experts.
- uitvoeren van minimaal 10 NAD projecten per jaar. Zie verder onder Projecten hieronder.

3.2 *Lopende projecten*

Op basis van projectsubsidies en –financiering worden projecten uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de NDF. Sommige meerjarige projecten hebben jaarlijkse accenten, zoals de campagne Kijk op diabetes. Andere (onderzoeks)projecten hebben een meerjarige planning waarin fasen zijn opgenomen. Jaarlijks wordt verantwoording afgelegd aan de financiers.

3.2.1 *Preventie*

- Kijk op Diabetes 2.

Startdatum: 2006. Beoogde einddatum: april 2010. Financiering: subsidie ZonMw.

In het campagnejaar april 2007- april 2008 zijn de activiteiten conform het eigen jaarplan van het project, uitgevoerd. In 2009 -2010 komt de nadruk te liggen op bestendinging en inbedding van de ontwikkelde diabetespreventie activiteiten. De communicatiestrategie wordt daarop aangepast en richt zich op meer lokale partners die als intermediairs naar de einddoelgroepen

fungeren. Dit, om het bereik verder te verhogen onder de specifieke doelgroepen van de campagne, te weten mensen van 45 jaar en ouder, met speciale aandacht voor mensen met lage SES en allochtone doelgroepen.

- Routeplanner Diabetespreventie.

Startdatum: september 2008. Beoogde einddatum: maart 2010. Financiering: subsidie ZonMw.

Het doel van dit project is om duurzame samenwerkingsverbanden te realiseren voor adequate opvang van hoogrisicogroepen in de reguliere zorgpraktijk, waarbij een optimale doorstroom naar de lokale leefstijlaanbieders wordt gerealiseerd. In dit proefproject wordt een protocol geïmplementeerd uit de campagne Kijk op Diabetes. Het protocol 'Diabetes type 2; opvang van hoogrisicogroepen' is getiteld de Routeplanner Diabetespreventie.

- Randomized Controlled Trial naar effectiviteit van protocol 'Diabetes type 2: opvang van hoogrisicogroepen' (Routeplanner Diabetespreventie).

Startdatum: oktober 2008. Beoogde einddatum: april 2012. Financiering: subsidie ministerie VWS en zal deel uitmaken van het Nationaal Actieprogramma Diabetes.

In het project vindt eerst een doorontwikkeling van het protocol plaats. Daarna worden de effecten in de regio's Zwolle en Utrecht onderzocht en kosteneffectiviteitsanalyses uitgevoerd. Bij bewezen effectiviteit kan het protocol worden geïntegreerd in de NDF Zorgstandaard en daarmee in de reguliere diabeteszorg.

3.2.2 Zorg

- Concrete activiteiten voortvloeiend uit het implementatietraject e-Diabetes.

3.2.3 Kennis

- Conferentie Diabetes en depressie.

Beoogde datum: 24 maart 2009. Financiering door Stichting Chimaera steunfonds NDF.

Personele inzet in 2009: nog invullen.

- Ondersteuning Disease Management model.

Startdatum: juni 2008; Beoogde einddatum: juni 2010. Financiering door ministerie van VWS.

Doorontwikkeling van het DM concept. Begeleiding bij specifieke informatievraagstukken, zoals het e-diabetes concept en vergelijkbare ontwikkelingen voor andere chronische ziekten.

Begeleiding bij uitwerking concept Ketenzorg product (voortzetting Diabetes DBC en uitbouw naar andere chronische ziekten). Internationale dimensie (ontwikkelen van een voorstel voor de Europese toetsing van het DM concept met het oog op het voorbereiden van een Europese standaard).

3.3 Nieuwe projecten

Onderstaande projecten kunnen worden uitgevoerd indien hiervoor financiering kan worden gevonden.

3.3.1 Preventie

- Laagdrempelige beschikbaarheid van effectieve interventieprogramma's (NAD-project)
- Structurele financiering van preventieactiviteiten (NAD project)

3.3.2 Zorg

- Pilot onderzoek naar de haalbaarheid en (on)mogelijkheden tot implementatie van het normstelsel ketenkwaliteit in de diabeteszorg (ZonMw subsidie is aangevraagd).
- Implementatie van 'Leefstijl advies-op-maat programma voor mensen met type 2 diabetes' (AOM 2). Dit is mogelijk een project wat overgaat naar de DVN.
- Effectevaluatie AOM 2 en uitvoering effectevaluatie in tweede helft 2009 (subsidie moet nog verworven).
- Inventarisatie naar leemten in de uitbreiding NDF Zorgstandaard met preventieactiviteiten (NAD project). Uitzetten van gerichte opdrachten op basis van uitkomsten.
- Inventarisatie naar de uitbreiding NDF Zorgstandaard met educatieraamwerk (NAD project). Uitzetten van gerichte opdrachten op basis van uitkomsten.
- Actualisatie NDF Voedingsrichtlijn.
- Ontwikkeling van multidisciplinaire set indicatoren voor de diabeteszorg (als bijlage voor de NDF Zorgstandaard en in het kader van de implementatie van de e-Diabetes Dataset).
- Addendum NDF Zorgstandaard Zwangerschapsdiabetes.
- Richtlijn goede diabeteszorg verpleeghuizen.

3.3.3 Kennis

- Concrete activiteiten voortvloeiend uit het implementatietraject e-Diabetes, bijvoorbeeld Pilottesting e-Diabetes.
- Nationale Diabetes Dag 2010 (NDD): voorbereiding programma en opzet van dit tweejaarlijks congres.

4. NDF Begroting 2009

4.1. Meerjarenbegroting 2008 – 2010

Startpunt voor de jaarlijkse begroting vormt de in het NDF Beleidsplan opgenomen meerjaren begroting:

	Begroting 2008 €	Begroting 2009 €	Begroting 2010 €
Lasten	347.000	361.000	376.000
Baten	312.000	324.500	338.000
Saldo	- 35.000	- 36.500	- 38.000

Toelichting:

Bij deze in juni 2006 vastgestelde meerjarenbegroting is uitgegaan van een jaarlijkse reguliere 4% stijging van alle posten. Hierbij is opgemerkt dat de inkomsten eigenlijk hoger zouden moeten kunnen worden door baten uit projectsubsidies en door meer contributiegelden (nieuwe, extra buitengewone en bedrijfsleden). Het negatieve saldo zou daardoor op den duur lager of opgeheven worden.

4.2. Begroting 2009

Lasten	Begroting 2008 €	Begroting 2009 €
Bestuurskosten	5.500	7.500
Organisatiekosten	306.500	328.500
Activiteiten	35.000	32.000
Totaal	347.000	368.000
Baten		
Contributies	222.000	230.000
Interest	10.000	18.000
Donaties en subsidies	80.000	70.000
Totaal	312.000	318.000
Saldo	- 35.000	- 50.000

Toelichting:

De begroting 2009 sluit af met een negatief saldo van € 50.000. Door positieve saldi in voorgaande jaren is een stevige reserve opgebouwd die dit voorstel rechtvaardigt. De continuïteitsreserve is van gezond niveau (€ 349.900) en de bestemmingsreserve activiteiten bedraagt per 31 december 2007 €142.121. Het wordt derhalve opportuun geacht deze bestemmingsreserve in 2009 te belasten met dit negatieve saldo.

4.3. Toelichting op de begroting 2009

Deze begroting betreft de structurele baten en lasten van de federatie en is opgesteld in lijn met de meerjaren begroting in het NDF Beleidsplan. Financiering van projectgebonden activiteiten valt buiten het bestek van de door de ALV goed te keuren NDF begroting 2009, maar verdienen qua financiële dekking van de activiteiten uiteraard wel aandacht en besluitvorming (zie hiervoor hoofdstuk 3).

De stand van de realisatie per 1 oktober 2008 laat zien dat de baten hoger zullen zijn en de werkelijke lasten redelijk in de pas lopen met de begroting voor 2008, zodat het daarin voorziene tekort in elk geval lager zal uitvallen. Op enkele onderdelen behoeven de structurele begrotingsposten nadere toelichting of besluitvorming:

Ad lasten

De **bestuurskosten** worden gevormd door reiskosten, kosten van de ALV en overige bestuurskosten. Het iets hogere begrote bedrag in vergelijking met het jaar 2008 is gebaseerd op inzicht in de huidige realisatiecijfers over het lopende jaar.

De **organisatiekosten** worden gevormd door kosten verbonden aan personeelsformatie, huisvesting, PR & communicatie, kantoorbenodigdheden, verzekeringen, accountant en extern advies. De hogere organisatiekosten in vergelijking met 2008 worden met name veroorzaakt door de algemene reguliere ophoging met 4% (o.a. door inflatie), door hogere communicatiekosten en door hogere lasten voor ruimere huisvesting (nu het aantal projectmedewerkers komende jaren is uitgebreid).

Kosten met betrekking tot **activiteiten** betreffen kosten verbonden aan het functioneren van commissies en werkgroepen en overige activiteiten. Hiervoor is een ruime bestemmingsreserve activiteiten aanwezig.

Ad baten

De begroting gaat uit van **contributies** voor de leden, de buitengewone leden en bedrijfsleden van opnieuw respectievelijk € 7.500, € 500 en € 6.000, in 2009 verhoogd met 4% in vergelijking met beide voorgaande jaren. De baten uit **interest** zijn hoger begroot dan in 2008 omdat voorschotten worden ontvangen voor projecten waarop rente-inkomsten kunnen worden gegenereerd.

De baten uit **donaties** betreffen de door steunfonds Chimaera te doneren gelden op basis van extra algemene sponsoring door een aantal NDF bedrijfsleden.

4.4. Projecten 2009 - 2012

	Begroting 2009 €	Begroting 2010 €	Begroting 2011 €	Begroting 2012 €
Kijk op Diabetes 2	250.000	250.000		
Proefimplementatie protocol Diabetes type 2: opvang van hoog risicogroepen	60.500	166.250		
NAD projectbureau	PM	PM	PM	PM
Ontwikkeling preventie onderdeel NDF Zorgstandaard	31.374	212.422	123.014	135.809
Ondersteuning DM model	47.250	81.000	51.750	
NAD projecten	PM	PM	PM	PM

Toelichting:

De genoemde bedragen betreffen de aan de NDF toegekende totale subsidie, maar zullen veelal (grotendeels) ook door andere partners in het project worden benut.